

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

I N F O R M A C I J A

**O SEKTORU LEASINGA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE
31.3.2011.**

Sarajevo, svibanj 2011.

1. UVOD	3
1.1. Podzakonski akti Agencije za poslovanje leasing društava.....	4
1.2. Nadzor leasing sektora.....	5
2. SUDIONICI NA TRŽIŠTU.....	5
2.1. Broj leasing društava	5
2.2. Vlasnička struktura	6
2.3. Broj zaposlenih u leasing društvima.....	6
3. STRUKTURA BILANCE STANJA	7
3.1. Struktura aktive.....	7
3.2. Kvaliteta aktive.....	8
3.3. Izvanbilančna evidencija – otpisana potraživanja	9
3.4. Plasmani prema broju ugovora i predmetu leasinga.....	10
3.5. Pojedinačno tržišno učešće prema finansijskom volumenu i broju ugovora.....	12
3.6. Struktura pasive	12
4. FINANCIJSKI REZULTAT POSLOVANJA.....	14
5. PONDERIRANE NOMINALNE I EFEKTIVNE KAMATNE STOPE	15
6. ZAKLJUČCI I PREPORUKE	16
7. PRILOZI	18
Prilog 1. Osnovni podaci o leasing društvima	18
Prilog 2. Pregled vlasničke strukture leasing društava	19
Prilog 3. Pregled rezervi za zajmove leasing društava sa 31.3.2011.	20
Prilog 4. Pregled rezervi za FL leasing društava sa 31.3.2011.	20
Prilog 5. Konsolidirana bilanca stanja	21
Prilog 6. Osnovni pokazatelji poslovanja.....	22
Prilog 7. Konsolidirani račun dobiti i gubitka	22
Prilog 8. Rangiranje bilančne sume	23

UVOD

Agencija za bankarstvo Federacije BiH (u daljnjem tekstu: Agencija) kao regulatorna institucija koja obavlja superviziju (nadzor) leasing društava, sačinila je Informaciju o sektoru leasinga u Federaciji BiH za prvi kvartal 2011. godine na temelju analiza izvješća o poslovanju koje leasing društva dostavljaju Agenciji na kvartalnoj osnovi (posredni – off site nadzor poslovanja) i podacima kojima raspolaže konstatiranim u kontrolama na licu mjesta (neposredni - on site nadzor poslovanja).

Poslovanje leasing društava u Federaciji BiH je regulirano Zakonom o leasingu koji je stupio na snagu 3. siječnja 2009. („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine” broj: 85/08 i 39/09). Zakonom su definirani uvjeti za osnivanje, poslovanje i prestanak rada leasing društava, prava i obveze subjekata u poslovima leasinga, upravljanje rizicima, financijsko izvješćivanje i nadzor nad poslovanjem leasing društava.

Od dana stupanja na snagu Zakona o leasingu svih osam leasing društava, koliko ih posluje u Federaciji BiH, tijekom prvog kvartala 2010. godine završilo je postupak usklađivanja sa Zakonom o leasingu, te je Agencija izdala rješenja o odobrenju za obavljanje poslova leasinga.

Negativni efekti globalne ekonomske i financijske krize su krajem 2008. godine zaustavili ekspanziju rasta leasing društava, koja je doživjela svoj vrhunac u razdoblju od 2006. do 2008. godine.

U odnosu na 2009. godinu zabilježen je blagi porast poslovnih aktivnosti u 2010. godini koji se nastavlja i u prvom kvartalu 2011. godine, ali je razina iznosa financiranja daleko ispod vrijednosti iz razdoblja maksimalne ekspanzije leasing industrije u Federaciji BiH (2006.-2008.).

Bilančna suma sektora leasinga na dan 31.3.2011. iznosila je 1.082 milijuna KM što je za 2,41% ili za 26.730 tisuća KM manje u odnosu na 31.12.2010.

Podaci za prvi kvartal 2011. godine pokazuju da leasing društva u Federaciji BiH poslovanje nastavljaju s blagim uzlaznim trendom i stabilizacijom pada bilančne sume. Ukoliko se usporede pojedinačne bilančne sume leasing društava sa 31.12.2010., dolazi se do zaključka da su bilančne sume kod sedam društava rasle za 5.553 tisuća KM u odnosu na kraj prethodne godine, dok je kod jednog društva evidentiran značajan pad bilančne sume (32.282 tisuća KM). Pored navedenog, evidentno je značajno smanjenje troškova rezervi za kreditne gubitke u odnosu na prvi kvartal 2010. godine (smanjenje od 76%), što ukazuje na činjenicu da su leasing društva u prethodnoj godini formirala adekvatnu razinu rezervi za gubitke. Ukupan volumen financiranja je veći za 21% u odnosu na prvi kvartal 2010. godine.

Ukupan gubitak sektora leasinga iznosio je 10.942 tisuća KM i premašio je iznos temeljnog kapitala leasing društava, te je ukupan kapital sektora na kraju 2010. godine bio negativan u iznosu od 22.447 tisuća KM.

Neophodno je napomenuti da lošu financijsku sliku ukupnog sektora generira financijski položaj jednog leasing društva. Spomenuto društvo je, promatrano u kumulativu sektora,

uzrokovalo gubitak veći od iznosa kapitala (što je još izraženije ukoliko se društvo pojedinačno promatra). Poslovanje navedenog društva je pod posebnom pažnjom Agencije. Ukoliko se bilančne pozicije navedenog društva isključe iz kumulativa, preostali dio sektora leasinga dobiva znatno drukčiju sliku (ukupni kapital je 55.066 tisuća KM, neto dobit 1.067 tisuća KM, ukupno otpisana potraživanja 23.920 tisuća KM).

Na dan 31.3.2011., četiri leasing društva su iskazala negativan finansijski rezultat, od kojih je jedno društvo poslovalo s gubitkom većim od iznosa kapitala. Jedno društvo koje je u prethodnim kvartalima 2010. godine iskazivalo gubitak veći od iznosa kapitala je dokapitalizirano tijekom prvog kvartala 2011. godine, čime je spomenutom društvu omogućen neometan nastavak poslovanja.

Podaci u Informaciji o finansijskom volumenu po operativnom leasingu i broju ugovora su preuzeti od Udruge društava za leasing u Bosni i Hercegovini.

1.1. Podzakonski akti Agencije za poslovanje leasing društava

Na temelju Zakona o leasingu, izdavanje dozvola za osnivanje kao i poslovanje leasing društava detaljno je uređeno podzakonskim aktima Agencije, odnosno odlukama usvojenim od strane Upravnog odbora Agencije, objavljenim u "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine" broj: 46/09.

Odluke Agencije kojima je definirano osnivanje-izdavanje dozvola za rad i poslovanje leasing društava su:

1. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje i oduzimanje dozvole za obavljanje poslova leasinga,
2. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje i oduzimanje suglasnosti leasing društvu,
3. Odluka o minimalnim standardima aktivnosti leasing društava na sprečavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti,
4. Odluka o jedinstvenom načinu i metodi obračuna i iskazivanju efektivne kamatne stope za ugovor o finansijskom leasingu,
5. Odluka o jedinstvenom načinu i metodi obračuna i iskazivanja leasing naknade po ugovoru o operativnom leasingu,
6. Odluka o obliku i sadržaju izvješća koje leasing društva dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH i rokovima izvješćivanja,
7. Odluka o minimalnoj visini i načinu formiranja, upravljanja i održavanja rezervi za gubitke i upravljanje rizicima leasing društva,
8. Odluka o nadzoru leasing društava i
9. Odluka o naknadama koje leasing društva plaćaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH

Agencija je izdala Uputu za primjenu Odluke o jedinstvenom načinu i metodi obračuna i iskazivanju efektivne kamatne stope za ugovor o financijskom leasingu i Uputu za izradu izvješća leasing društava.

1.2. Nadzor leasing sektora

Na temelju izmjena i dopuna Zakona o Agenciji, Zakona o leasingu i podzakonskih akata objavljenih od strane Agencije, nadzor nad poslovanjem leasing društava sa sjedištem u Federaciji Bosne i Hercegovine i podružnica sa sjedištem u Federaciji i izvan Federacije dodijeljen je Agenciji. Nositelj poslova iz ove nadležnosti Agencije je Sektor za nadzor leasing društava (u daljnjem tekstu: Sektor), koji obavlja posredni (off-site kontrola) i neposredni (on-site kontrola) nadzor nad poslovanjem leasing društava.

Nadzor nad leasing društvima je uspostavljen nakon izdavanja licencije za rad leasing društvima. Cilj nadzora je stalno praćenje poslovanja i financijskog stanja svakog pojedinačnog leasing društva i leasing sustava Federacije BiH u cjelini, utvrđivanjem usklađenosti poslovanja leasing društava s važećim propisima te analiziranjem i provjerama financijskih izvješća leasing društava.

Posredni nadzor se temelji na prikupljanju, pregledu, kontroli i analizi regulatornih financijskih izvješća koje leasing društva dostavljaju Agenciji na mjesečnoj i kvartalnoj razini.

Neposredni nadzor nad poslovanjem leasing društva provode ovlaštene osobe Agencije sveobuhvatnim i ciljanim kontrolama - pregledom poslovanja na licu mjesta. Kontroliranim leasing društvima nakon konačnosti zapisnika izdaju se nalozi za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti u cilju unapređenja poslovanja leasing društava, njihove zakonitosti, profitabilnosti, solventnosti i sigurnosti u poslovanju.

Nepravilnosti utvrđene neposrednim nadzorom odnosile su se uglavnom na nepridržavanje odredbi Zakona o leasingu i na temelju istog donesenih propisa, neadekvatne politike i procedure kojima se definiraju osnovni rizici u poslovanju leasing društva (rizik naplate potraživanja, likvidnosti, operativni, tržišni, rizik koncentracije i drugi) i način upravljanja rizicima, neadekvatno postojanje i djelovanja sustava internih kontrola i interne revizije, neadekvatno izvješćivanje Agenciji, nepoštivanje Odluke o minimalnoj visini i načinu formiranja, upravljanja i održavanja rezervi za gubitke i upravljanje rizicima leasing društava pogrešna klasifikacija ugovora o leasingu, nepridržavanje odredbi Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i Međunarodnih računovodstvenih standarda, poslovne aktivnosti koje nisu sukladne odredbama članka 5. i 7. Zakona o leasingu.

2. SUDIONICI NA TRŽIŠTU

2.1. Broj leasing društava

Na dan 31. ožujka 2011. u Federaciji BiH nije došlo do promjene broja leasing društva koja imaju dozvolu za obavljanje poslova leasinga u odnosu na prethodnu godinu. Ukupno 8 leasing društava registriranih u Federaciji BiH obavlja poslovne aktivnosti u 35 podružnica od kojih se 28 podružnica nalazi u Federaciji BiH i 7 u Republici Srpskoj. Financiranje putem leasinga u Federaciji BiH obavljaju sljedeća leasing društva:

1. ASA Aleasing d.o.o. Sarajevo,
2. Euroleasing d.d. Mostar,
3. Hypo Alpe Adria Leasing d.o.o. Sarajevo,
4. NLB Leasing d.o.o. Sarajevo,
5. Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo,
6. S-Leasing d.o.o. Sarajevo,
7. UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo i
8. VB Leasing d.o.o. Sarajevo.

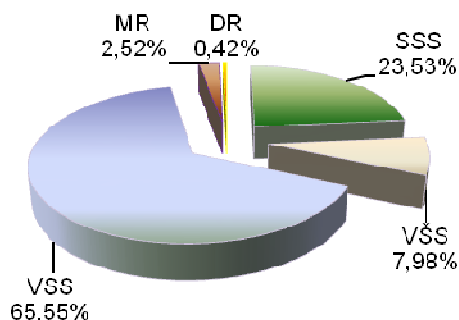
2.2. Vlasnička struktura

Od ukupno osam leasing društava, tri leasing društva se nalaze u 100% vlasništvu nerezidentnih matičnih kuća, dok se četiri leasing društva nalaze u većinskom vlasništvu svojih nerezidentnih matičnih kuća i/ili domaćih banaka osnovanih stranim kapitalom. Jedno leasing društvo se nalazi u većinskom vlasništvu rezidenta. U prvom kvartalu 2011. godini kod jednog leasing društva je izvršena statusna promjena osnivača društva.

2.3. Broj zaposlenih u leasing društvima

U sektoru leasinga na dan 31.ožujka 2011. bilo je ukupno 236 zaposlenih sa sljedećom kvalifikacijskom strukturom: 1 doktor znanosti, 6 magistara, 154 sa VSS-visokom stručnom spremom, 19 sa VŠS-višom školskom spremom i 56 sa SSS-srednjom stručnom spremom. Kvalifikacijska struktura zaposlenih u sektoru leasinga je na zadovoljavajućoj razini.

Grafikon 1. Kvalifikacijska struktura u sektoru leasing

Efikasnost zaposlenih prilikom ocjene performansi leasing društva, mjeri se putem omjera aktive i broja zaposlenih (aktiva po zaposlenom). Na dan 31. ožujka 2011. na razini sektora leasinga na svakog zaposlenog se odnosi 4,58 milijuna KM aktive (31.12.2010. godine – 4,6 milijuna KM, po zaposlenom). Istodobno, na dan 31. ožujka 2011., u sektoru mikrokreditnih organizacija i fondacija ovaj pokazatelj je iznosio 361 tisuću KM aktive po zaposlenom, a bankarski sektor 2 milijuna KM po zaposlenom.

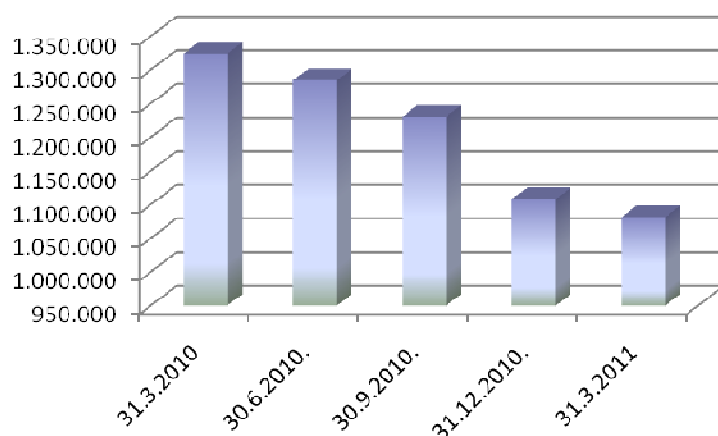
Treba napomenuti da pored navedenog broja zaposlenih u leasing društvima su angažirana još 52 radnika putem studentskog servisa i preko organizacija koje posreduju u zapošljavanju.

3. STRUKTURA BILANCE STANJA

3.1. Struktura aktive

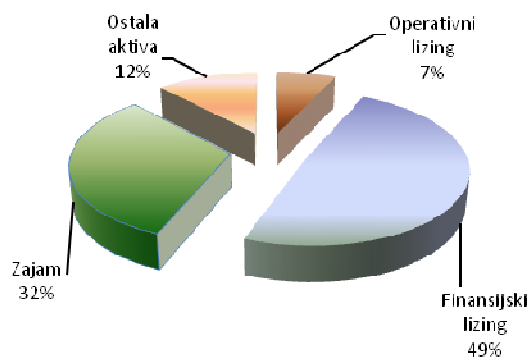
Ukupna aktiva sektora leasinga u Federaciji BiH na dan 31. ožujka 2011. je iznosila 1.082. milijuna KM, što je za 26,73 milijuna KM ili 2,41% manje u odnosu na 31. prosinca 2010. Na tri leasing društva se odnosi 69% ukupne aktive leasing društava. Pojedinačno promatrano, tri leasing društva su imala porast bilančne sume u odnosu na 31.12.2010.

Grafikon 2. Konsolidirana aktiva sektora leasinga (u 000 KM)

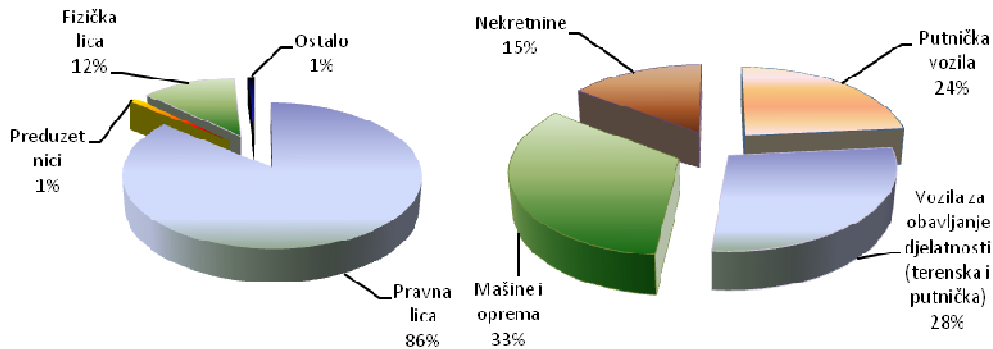
U strukturi ukupne aktive najznačajnije učešće su imala neto potraživanja po osnovi finansijskog leasinga koja iznose 532.779 tisuća KM, što predstavlja 49,26% aktive sektora leasinga. U odnosu na 31. prosinac 2010., neto potraživanja po osnovi finansijskog leasinga su smanjena za 1,59%, dok su u odnosu na 31. ožujak 2010. povećana za 0,22%.

Grafikon 3. Struktura ukupne aktive sektora leasinga na dan 31.3.2011.

U strukturi potraživanja prema korisniku leasinga i predmetu leasinga nije bilo značajnijih promjena u odnosu na prethodna izvještajna razdoblja.

Grafikon 4. Struktura financijskog leasinga prema predmetu i korisniku leasinga na dan 31.3.2011.

Neto potraživanja po osnovi zajma (32% od ukupne aktive) na dan 31. ožujka 2011., iznosila su 347.309 tisuća KM. Od spomenutog iznosa potraživanja po osnovi zajma, 38% potraživanja se odnosi na portfelj jednog društva. U usporedbi s prethodnim kvartalom kada su neto potraživanja po osnovi zajma iznosila 368.178 tisuća KM, došlo je do smanjenja od 5,6% što je posljedica formiranja novih otpisa potraživanja po osnovi zajma i otplate postojećih potraživanja. U strukturi ukupne aktive, zajmovi će ostati u bilancama leasing društava dok ne isteknu rokovi na koje su odobreni.

U strukturi bilančne sume financijskog sektora koji nadzire Agencija, na sektor leasinga se odnosi 7%, na bankarski sektor se odnosi 90% i 3% bilansne sume se odnosi na mikrokreditni sektor.

3.2. Kvaliteta aktive

Rezerve za gubitke po financijskom leasingu na dan 31. ožujka 2011. iskazane su u iznosu od 25.244 tisuća KM, što predstavlja smanjenje za 30% (10.649 tisuća KM) u odnosu na 31. ožujak 2010. U usporedbi s prethodnim kvartalom, rezerve za gubitke po financijskom leasingu su povećane za 30%. Uzrok povećanja rezervi za gubitke po financijskom leasingu u prvom kvartalu 2011. godine u odnosu na četvrti kvartal 2010. godine je povećanje nenaplaćenih potraživanja od čijeg je dospjeća proteklo više od 90 i 180 dana.

U strukturi rezervi za financijski leasing po broju dana kašnjenja na dan 31. ožujka 2011. najznačajniji iznosi potraživanja se nalazi u kategorijama preko 90 i 180 dana kašnjenja (28.416 tisuća KM potraživanja i 23.261 tisuća KM rezerviranja). Od ukupnog iznosa potraživanja u kategoriji preko 180 dana, 63% se odnosi na 2 leasing društva koja su formirala 100% rezerve u navedenoj kategoriji kašnjenja. S obzirom na činjenicu da se radi o financijskom leasingu, pretpostavka je da će leasing društva u narednom periodu ući u posjed predmeta leasinga, te da će prodajom predmeta leasinga ukupan iznos potraživanja biti znatno reduciran, odnosno da će iznos eventualnog otpisa potraživanja biti znatno ispod trenutne razine potraživanja.

Rezerve za zajmove-kredite na dan 31. ožujka 2011. su iznosile 24.579 tisuća KM i povećane su za 23% (4.533 tisuća KM) u odnosu na 31. prosinac 2010. Razlog povećanja rezervi za gubitke po zajmu-kreditu u prvom kvartalu 2011. godine u odnosu četvrti kvartal 2010. godine je povećanje potraživanja od čijeg je dospjeća proteklo od 270 do 360 dana. Od ukupnog rezerviranog iznosa u navedenoj kategoriji prema danima kašnjenja, 98% se odnosi na rezerviranja jednog leasing društva.

Grafikon 5. Troškovi rezervi za gubitke za financijski leasing i zajam (u 000 KM)

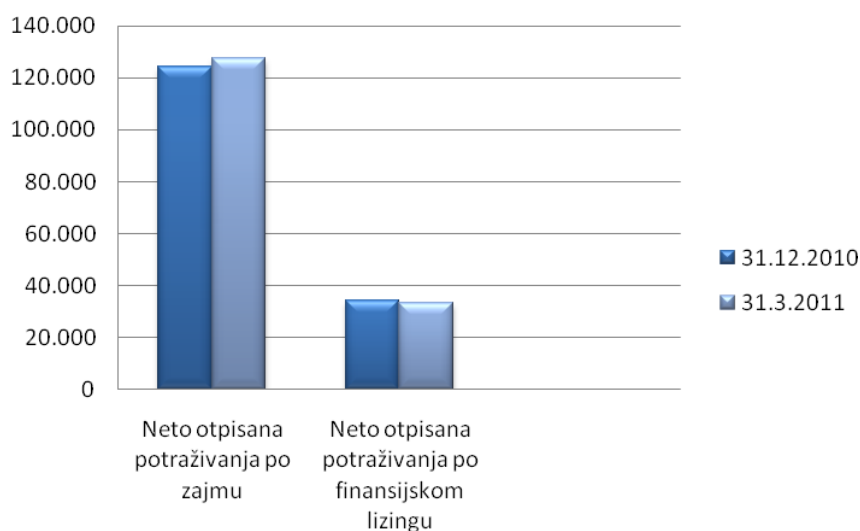

3.3. Izvanbilančna evidencija – otpisana potraživanja

Ukupno otpisana potraživanja (izvanbilančna evidencija) na dan 31. ožujka 2011. iznosila su 161.033 tisuća KM. Od navedenog iznosa, 79% se odnosi na otpisana potraživanja po osnovi zajma i 21% se odnosi na otpisana potraživanja po financijskom leasingu.

Od ukupnog iznosa otpisanih potraživanja na 31. ožujka 2011., 98% su otpisi formirani tijekom 2010. godine.

Grafikon 6. Otpisana potraživanja za zajam i financijski leasing (u 000 KM)

3.4. Plasmani prema broju ugovora i predmetu leasinga

Iznos financiranja putem leasinga (financijski i operativni leasing) u prvom kvartalu 2011. godine iznosio je 56.705 tisuća KM i odnosi se na 1.451 aktiviranih ugovora što predstavlja povećanje od 21% po iznosu financiranja i 29% po broju ugovora u odnosu na prvi kvartal 2010. godine. Trend rasta broja ugovora i iznosa financiranja predstavljaju povećanje potražnje za financiranjem putem leasinga kao i aktivnijim djelovanjem leasing društava na BiH tržištu.

U strukturi novih plasmana u prvom kvartalu 2011. godine, 93% od ukupnog iznosa financiranja se odnosi na plasmane putem financijskog leasinga, a ostatak na plasmane putem operativnog leasinga. U prethodnoj godini je struktura novih plasmana iznosila 95% u korist financijskog leasinga.

Poslovanje leasing društava u prvom kvartalu 2011. godine promatrano na razini cjelokupne djelatnosti leasinga, obilježava blagi rast broja i vrijednosti novih zaključenih ugovora financijskog i operativnog leasinga.

Tablica 1. Pregled financiranja i tržišno učešće prema predmetu financiranja za financijski leasing

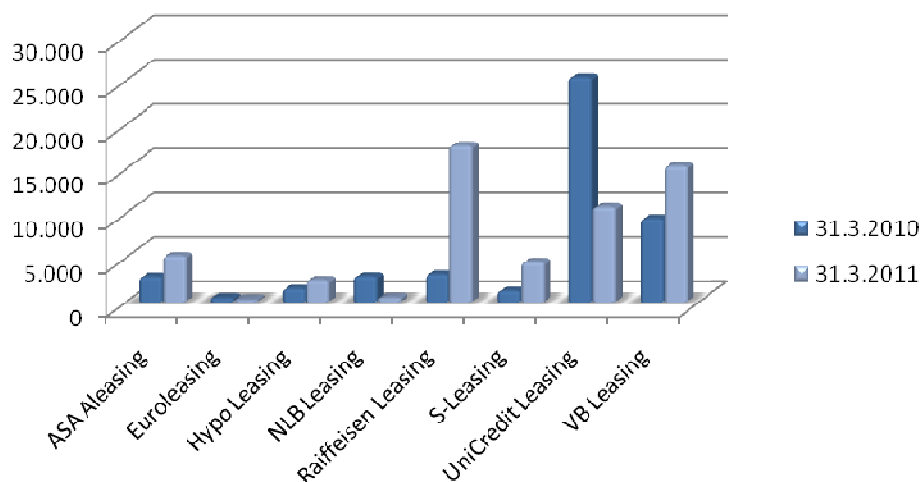
Leasing ugovori prema predmetu leasinga	31.3.2010				31.3.2011			
	FINANCIJSKI LEASING				FINANCIJSKI LEASING			
	Financijski volumen (000 KM)	Broj ugovora	Tržišno učešće FIN.VOL.%	Tržišno učešće BR.UG.%	Financijski volumen (000 KM)	Broj ugovora	Tržišno učešće FIN.VOL.%	Tržišno učešće BR.UG.%
Putnički automobili	12.948	529	29%	50%	18.502	800	34%	62%
Dostavna vozila	3.567	204	8%	19%	4.336	121	8%	9%
Kamioni i prikolice	9.108	147	21%	14%	12.548	215	24%	16%
Ostalo	129	5	0%	1%	381	8	1%	1%
Lager	452	15	1%	1%	297	10	1%	1%
VOZILA UKUPNO	26.204	900	59%	85%	36.064	1.154	68%	89%
Mašine i ind.oprema	6.319	31	14%	3%	6.936	40	13%	3%
Gradevinske mašine	2.940	31	7%	3%	3.755	33	7%	2%
IT i business oprema	0	0	0%	0%	86	7	0%	1%
Ostalo	1.371	80	3%	8%	1.281	29	3%	2%
OPREMA UKUPNO	10.630	142	24%	14%	12.058	109	23%	8%
Industrijske i poslovne zgrade	7.387	8	17%	1%	3.553	26	7%	2%
Stambene zgrade	260	3	1%	0%	1.146	9	2%	1%
Hoteli i ugostiteljski objekti	0	0	0%	0%	0	0	0%	0%
Ostalo	0	0	0%	0%	0	0	0%	0%
NEKRETNINE UKUPNO	7.647	11	17%	1%	4.699	35	9%	3%
UKUPNO	44.481	1.053			52.821	1.298		

Tablica 2. Pregled financiranja i tržišno učešće prema predmetu financiranja za operativni leasing

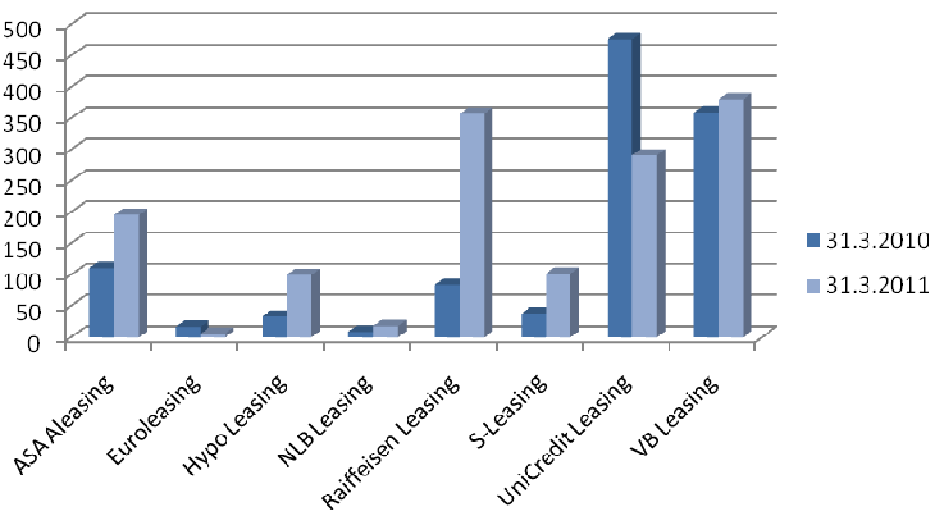
Leasing ugovori prema predmetu leasinga	31.3.2010				31.3.2011			
	OPERATIVNI LEASING				OPERATIVNI LEASING			
	Financijski volumen (000 KM)	Broj ugovora	Tržišno učešće FIN.VOL.%	Tržišno učešće BR.UG.%	Financijski volumen (000 KM)	Broj ugovora	Tržišno učešće FIN.VOL.%	Tržišno učešće BR.UG.%
Putnički automobili	1.891	57	78%	76%	2.558	96	66%	63%
Dostavna vozila	411	16	17%	21%	1.326	57	34%	37%
Kamioni i prikolice	131	2	5%	3%	0	0	0%	0%
Ostalo	0	0	0%	0%	0	0	0%	0%
Lager	0	0	0%	0%	0	0	0%	0%
VOZILA UKUPNO	2.433	75	100%	100%	3.884	153	100%	100%
Mašine i ind.oprema	0	0	0%	0%	0	0	0%	0%
Gradevinske mašine	0	0	0%	0%	0	0	0%	0%
IT i business oprema	0	0	0%	0%	0	0	0%	0%
Ostalo	0	0	0%	0%	0	0	0%	0%
OPREMA UKUPNO	0	0	0%	0%	0	0	0%	0%
Industrijske i poslovne zgrade	0	0	0%	0%	0	0	0%	0%
Stambene zgrade	0	0	0%	0%	0	0	0%	0%
Hoteli i ugostiteljski objekti	0	0	0%	0%	0	0	0%	0%
Ostalo	0	0	0%	0%	0	0	0%	0%
NEKRETNINE UKUPNO	0	0	0%	0%	0	0	0%	0%
UKUPNO	2.433	75			3.884	153		

3.5. Pojedinačno tržišno učešće prema finansijskom volumenu i broju ugovora

Grafikon 7. Tržišno učešće prema volumenu (u 000 KM)

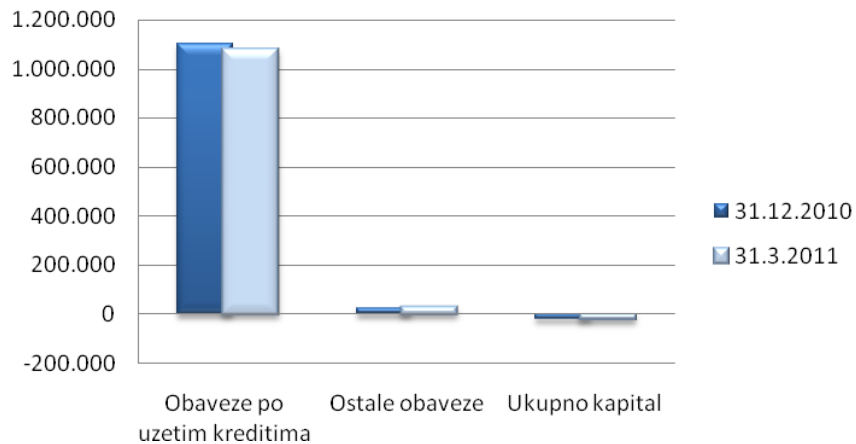
Grafikon 8. Tržišno učešće po broju ugovora

3.6. Struktura pasive

Na dan 31. ožujka 2011. nije došlo do značajnih izmjena u strukturi pasive. Obveze po uzetim kreditima i dalje predstavljaju dominantnu poziciju u strukturi ukupne pasive.

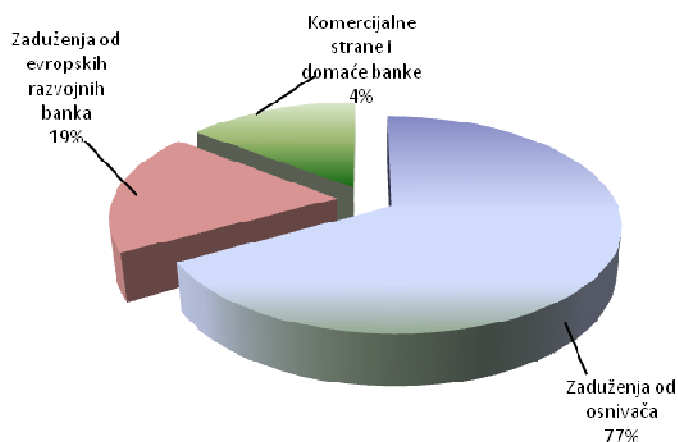
Grafikon 9. Struktura pasive

Ukupne obaveze po kreditima smanjene su za 2% u odnosu na 31. prosinac 2010. Od ukupnog iznosa obaveza po uzetim kreditima, 94% se odnosi na dugoročne obaveze.

Struktura obaveza po kreditima na dan 31. ožujka 2011. je slična strukturi iz prethodnih izvještajnih razdoblja. U strukturi izvora financiranja, 77% se odnosi na zaduženja od osnivača ili povezanih osoba osnivača, dok se 19% odnosi na zaduženja od evropskih i domaćih razvojnih banaka (EIB, EBRD, CEDB, DEG, Razvojna Banka FBiH itd.). Sredstva od ovih banaka su po prirodi namjenska i uglavnom se odnose na razvoj srednjih i malih poduzeća, a osigurana su bankovnim garancijama izdanim od strane matičnih banaka ili njihovih holding kompanija. Zbog lošijeg stanja u poslovanju leasing društava, zaduženje kod evropskih razvojnih banaka je otežano. Također, u strukturi izvora financiranja, 4% se odnosi na zaduženja komercijalnih stranih i domaćih banaka.

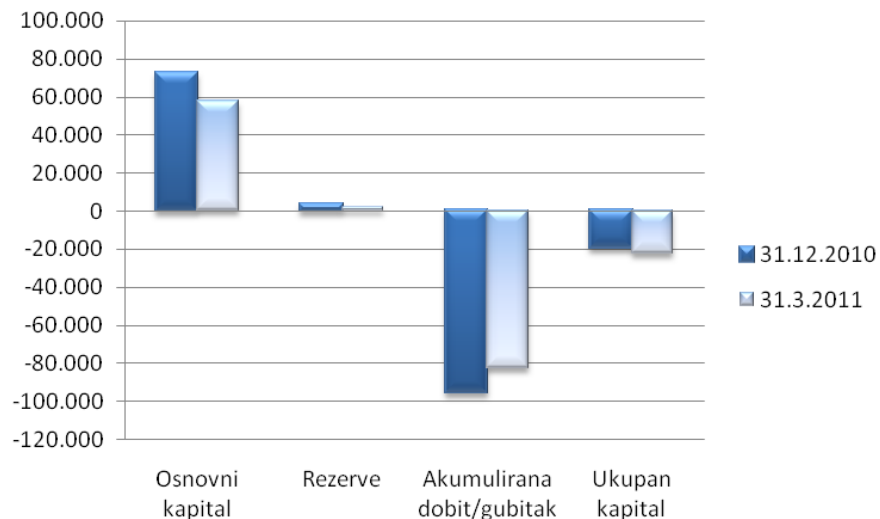
Grafikon 10. Struktura izvora financiranja na dan 31.3.2011.

Ukupna ponderirana nominalna kamatna stopa koju leasing društva plaćaju na izvore sredstava u prvom kvartalu 2011. godine je 3,53 % na godišnjoj razini (kamatna stopa izračunata na bazi prosječnog stanja uzetih kredita i kamatnog rashoda u prvom kvartalu 2011. godine).

Ukupni kapital leasing društava je na dan 31. ožujka 2011. bio negativan u iznosu od 22.447 tisuća KM. Posljedica negativnog ukupnog kapitala su izuzetno visoki gubici jednog leasing društva u 2010. godini, koje je ostvarilo i gubitak u prvom kvartalu 2011. godine.

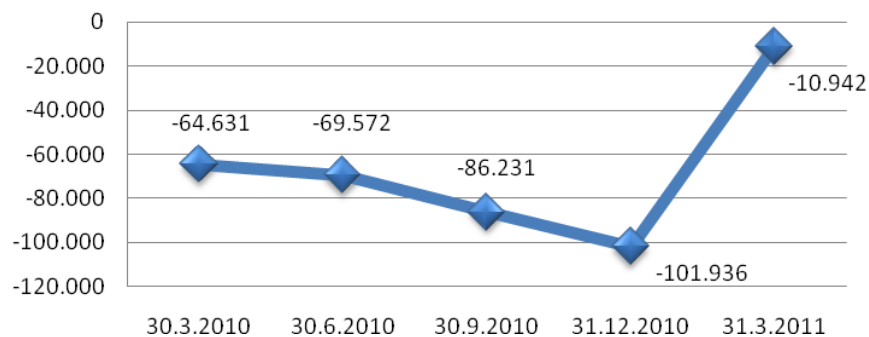
Grafikon 11. Struktura kapitala sektora leasinga

4. FINANCIJSKI REZULTAT POSLOVANJA

Na razini sektora leasinga u periodu od 1.1.2011. do 31.3.2011., ostvaren je gubitak u iznosu od 10.942 tisuća KM, što predstavlja smanjenje gubitka u iznosu od 53.689 tisuća KM u odnosu na 31.3.2010. Dobit nakon oporezivanja ostvarila su četiri leasing društva u iznosu od 3.600 tisuća KM, dok su gubitak iskazala četiri leasing društva u iznosu od 14.542 tisuća KM, od čega se na jedno društvo odnosi 12.009 tisuća KM ili 82%.

Grafikon 12. Pregled dobiti /gubitka sektora leasinga po razdobljima

Prihod od kamata po finansijskom leasingu (prosjeak na mjesečnoj razini) u prvom kvartalu 2011. godine je manji za 33% u odnosu na prvi kvartal 2010. godine. Ukupan neto prihod od kamata u prvom kvartalu 2011. godine je iznosio 8.240 tisuća KM, što predstavlja smanjenje od 53% u odnosu na prvi kvartal 2010. godine.

5. PONDERIRANE NOMINALNE I EFEKTIVNE KAMATNE STOPE

Efektivna kamatna stopa predstavlja stvarnu relativnu cijenu ugovora o leasingu, izražena na godišnjoj razini, iskazuje se sukladno Odluci o jedinstvenom načinu i metodi izračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope za ugovore o finansijskom leasingu.

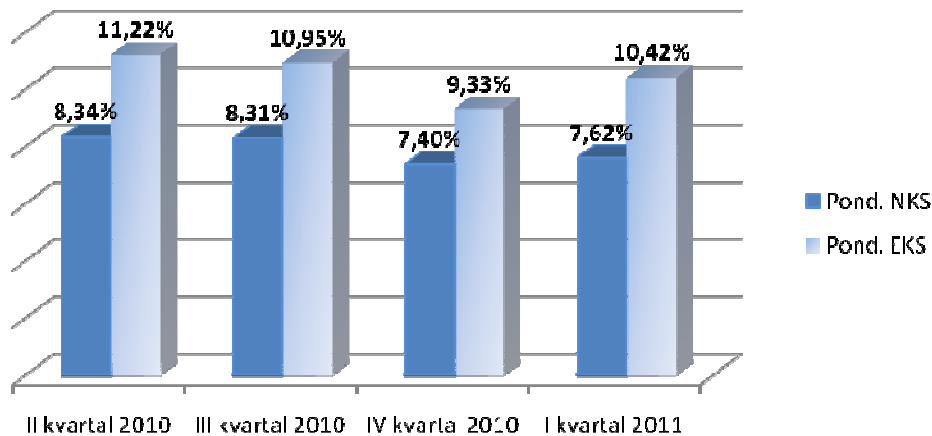
U prvom kvartalu 2011. godine, ukupna prosječna nominalna kamatna stopa za ugovore o finansijskom leasingu je 7,62%, a efektivna kamatna stopa je 10,42%.

Tablica 3. Prosječna nominalna i efektivna kamatna stopa za prvi kvartal 2011. godine (finansijski leasing)

Rb	OPIS	Iznos financiranja u (000) KM	Ponderirana nominalna kamatna stopa	Ponderirana efektivna kamatna stopa
1.	Kratkoročni leasing ugovor prema predmetu leasinga:	1.565	7,41%	13,28%
a.	putnička vozila	1.331	7,26%	13,25%
b.	vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	179	8,61%	14,12%
c.	mašine i oprema	55	7,07%	11,35%
2.	Dugoročni leasing ugovor prema predmetu leasinga:	51.256	7,62%	10,19%
a.	putnička vozila	18.502	8,17%	11,29%
b.	vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	17.449	7,01%	9,39%
c.	mašine i oprema	10.609	7,66%	10,32%
d.	nekretnine	4.696	7,58%	8,48%
	UKUPNO	52.821	7,62%	10,42%

U usporedbi s četvrtim kvartalom 2010. godine evidentan je blagi rast nominalnih i efektivnih kamatnih stopa novih zaključenih ugovora.

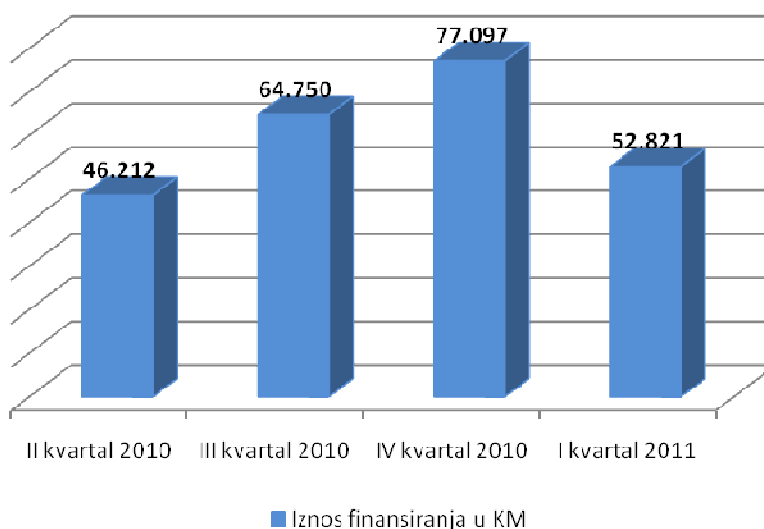
Grafikon 13. Pregled prosječnih ponderiranih nominalnih i efektivnih kamatnih stopa za ugovore o finansijskom leasingu

Značajna razlika između nominalne i efektivne kamatne stope je posljedica PDV-a na kamatu, koji je obvezan dio ugovora o financijskom leasingu (plaćanje unaprijed od strane korisnika leasinga), kreiranje ugovora financijskog leasinga s otkupnom vrijednošću, kao i dodatni troškovi leasing aranžmana koji su često sastavni dio mjesečne najamnine leasing ugovora (kasko osiguranje i sl.).

Za ugovore o financijskom leasingu koji su odobreni u izvještajnom mjesecu, leasing društva su obvezna na mjesečnoj razini izvješćivati Agenciju o ponderiranim nominalnim i efektivnim kamatnim stopama, sukladno propisanoj metodologiji. Na taj način se ostvaruje transparentnost i usporedivost financiranja putem leasinga.

Grafikon 14. Pregled iznosa financiranja (financijski leasing) (u 000 KM)

6. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Po pokazateljima poslovanja leasing društava u Federaciji BiH u prvom kvartalu 2011. godine, zaključuje se da sektor leasinga u Federacije BiH pokazuje znake oporavka, ali su još uvijek prisutne poteškoće poslovanja koje proizlaze iz naplate postojećih potraživanja koja su nastala u prethodnim razdobljima.

Blagi trend porasta makroekonomskih pokazatelja (kako u BiH tako i u zemljama okruženja i EU) i samim tim blago povećana potražnja za financiranjem putem leasinga, kao i reorganizacija poslovanja unutar leasing društava u smislu prilagođavanja poslovanja u uvjetima krize i usklađivanje s regulatornim propisima, su faktori koji su utjecali na zaustavljanje negativnih trendova koji su dominirali unutar sektora.

Najveći negativan utjecaj na financijske pokazatelje leasing društava imaju zajmovi-krediti koji su plasirani od strane leasing društava do 3. siječnja 2009.. Analizom financijskih izvješća leasing društava, dostavljenih Agenciji tijekom 2010. godine, došlo se do zaključka da leasing društva koja nisu plasirala zajmove imaju znatno manje poteškoća u poslovanju.

Portfelj financijskog leasinga se može ocijeniti kao zadovoljavajući uzimajući u obzir objektivne tržišne okolnosti i stanje u BiH ekonomiji.

Agencija će se u narednom razdoblju fokusirati na sljedeće aspekte:

- poduzimanje mjera i aktivnosti u okviru svojih nadležnosti za prevladavanje i ublažavanje negativnih efekata globalne financijske krize na sektor leasinga u Federaciji BiH,
- nastaviti kontinuiran nadzor leasing društava posrednim i neposrednim kontrolama,
- dopunjavanje regulative za leasing sektor koja se odnosi na djelovanje i poslovanje leasing društava,
- praćenje aktivnosti leasing društava na sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma i unaprjeđivati suradnju s drugim nadzornim i kontrolnim institucijama,
- uspostavljanje informacijskog sustava koji će na temelju izvješća leasing društava omogućiti što ranije upozoravanje i preventivno djelovanje u otklanjanju slabosti u poslovanju leasing društava,
- definiranje elektronskog načina dostavljanja podataka i kreiranje aplikativne podrške za aktivnosti u vezi s off-site nadzorom leasing društava,
- nastaviti permanentnu edukaciju i stručno osposobljavanje kadrova i
- unapređivanje suradnje s Udrugom društava za leasing u BiH, kao i pružanje stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za leasing društva.

U narednom razdoblju leasing društva trebaju se dodatno fokusirati na kontrolu dospjelih, a nenaplaćenih potraživanja, odnosno najveću pažnju treba posvetiti nekvalitetnim plasmanima i poduzimanju aktivnosti na unapređenju naplate dospjelih potraživanja.

Aktivnosti leasing društava trebaju biti usmjerene na:

- politike i procedure upravljanja kreditnim, operativnim i tržišnim rizicima,
- pokrića iskazanih gubitaka nastalih tijekom 2010. godine kroz povećanje temeljnog kapitala,
- uspostavi sustava internih kontrola i funkciju interne revizije kao neovisne u izvršavanju svojih zadataka,
- unapređenje informatičke podrške u cilju adekvatnih računovodstvenih evidencija i kvalitetnijeg izvješćivanja,
- detaljnije informiranje klijenata o proizvodima koje leasing društva nude u cilju boljeg razumijevanja i ozbiljnijeg pristupa financiranju putem leasinga i
- redovito, ažurno i točno dostavljanje podataka Centralnom registru kredita kod Centralne banke.

7. PRILOZI

Prilog 1. Osnovni podaci o leasing društvima

R. br.	Naziv leasing društva	Adresa i sjedište	Direktor	Telefon	Datum izdavanja FBA licence	Broj zaposl.	Web adresa
1.	ASA Aleasing d.o.o. Sarajevo	Bulevar Meše Selimovića 16, Sarajevo	Abaza Dženamir	+ 387 33 771 222	22.03.2010	19	www.asa-aleasing.ba
2.	Euroleasing d.d. Mostar	Vukovarska 1, Mostar	Renata Perić	+ 387 36 394 500	03.02.2010	5	www.euroleasing.ba
3.	Hypo Alpe Adria Leasing d.o.o. Sarajevo	Trg solidarnosti 12, Sarajevo	Emina Sarač	+ 387 33 702 100	16.03.2010	67	www.hypo-leasing.ba
4.	Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	Zmaja od Bosne 11, Sarajevo	Belma Sekavić - Bandić	+ 387 33 254 354	19.01.2010	68	www.rlbh.ba
5.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	Zmaja od Bosne 14c, Sarajevo	Amela Kalisi	+ 387 33 716 135	19.03.2010	10	www.nlbleasing.ba
6.	S-Leasing d.o.o. Sarajevo	Zmaja od Bosne 7 Sarajevo	Katarina Sabol	+ 387 33 565 850	11.02.2010	8	www.s-leasing.ba
7.	UniCredit Leasing d.o.o. Sarajevo	Džemala Bijedića 2, Sarajevo	Denis Silajdžić	+ 387 33 721 750	16.03.2010	25	www.unicreditleasing.ba
8.	VB Leasing d.o.o. Sarajevo	Fra Anđela Zvizdovića 1, Sarajevo	Slobodan Vujić	+ 387 33 276 280	12.01.2010	34	www.vbleasing.ba
					UKUPNO	236	

Prilog 2. Pregled vlasničke strukture leasing društava

LEASING DRUŠTVO	IME-NAZIV VLASNIKA	učešća%
ASA ALEASING d.o.o. Sarajevo	ASA FINANCE d.d. Sarajevo	51,00%
	ALEASING d.o.o. Celje	49,00%
EUROLEASING d.d. Mostar	EUROLEASING d.o.o. Zagreb	27,24%
	EUROHERC osiguranje d.d. Sarajevo	17,66%
	EUROHERC osiguranje d.d. Zagreb	13,52%
	BSO d.d. Sarajevo	8,40%
	AGRAM životno osiguranje d.d. Zagreb	6,79%
	JADRANSKO osiguranje d.d. Zagreb	6,79%
	EUROGRAM TIS d.o.o. Zagreb	6,50%
	EURO DAUS d.d. Split	6,50%
	EURODOM d.o.o. Osijek	6,50%
	HYPO ALPE ADRIA LEASING d.o.o. Sarajevo	HYPO ALPE ADRIA LEASING HOLDING AG. Klagenfurt
RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	RAIFFEISEN LEASING INTERNATIONAL GmbH, Vienna	51,00%
	RAIFFEISEN BANK d.d. Sarajevo, BiH	49,00%
NLB LEASING d.o.o. Sarajevo	NLB d.d. Ljubljana	100,00%
S-LEASING d.o.o. Sarajevo	STEIERMAERKISCHE BANK UND SPARKASSEN AG, Graz	90,00%
	SPARKASSE BANK d.d. Sarajevo	10,00%
UNICREDIT LEASING d.o.o. Sarajevo	UNICREDIT LEASING S.p.A., Milan	100,00%
VB LEASING d.o.o Sarajevo	VB LEASING INTERNATIONAL GmbH, Vienna	51,00%
	VOLKSBANK d.d. Sarajevo	49,00%

Prilog 3. Pregled rezervi za zajmove leasing društava sa 31.3.2011. (u 000 KM)

Redni broj	Dani kašnjenja	Stopa rezerviranja	Iznos potraživanja	Ukupna rezerviranja
1	0-60	0,05%	196.926	98
2	60-90	5%	49.163	2.458
3	90-180	10%	68.935	6.893
4	180-270	30%	5.159	1.548
5	270-360	50%	27.089	13.545
6	preko 360	100%	37	37
UKUPNO			347.309	24.579

Prilog 4. Pregled rezervi za FL leasing društava sa 31.3.2011. godine (u 000 KM)

Redni broj	Dana kašnjenja	Stopa rezerviranja za finansijski leasing (pokretne stvari)	Stopa rezerviranja za finansijski leasing (nepokretne stvari)	Iznos potraživanja za pok. stvari	Iznos potraživanja za nepokretne	Rezerviranja za pokretne stvari	Rezerviranja za nepokretne stvari	Ukupna rezerviranja
1	0-60	0,50%	0,50%	53.935	8.333	466	40	507
2	60-90	10%	10%	8.818	888	971	89	1.060
3	90-180	50%	50%	10.483	350	5.663	88	5.750
4	preko 180	100%	75%	17.293	290	17.293	218	17.511
5	preko 360	100%	100%	29	387	29	387	416
UKUPNO				90.558	10.248	24.422	822	25.244

Prilog 5. Konsolidirana bilanca stanja (000 KM)

Red. broj	OPIS	31.12.2010		31.3.2011		% rasta 31.03.2011 / 31.12.2010
		Iznos	%	Iznos	%	
	AKTIVA					
1.	Novac i novčani ekvivalenti	22.080	1,99%	20.531	1,90%	-7,02%
2.	Plasmani bankama	20	0,01%	0	0,00%	-100,00%
3.	Potraživanja po finansijskom leasingu, neto (3a-3b-3c-3d)	541.367	48,84%	532.779	49,26%	-1,59%
3a)	potraživanja po finansijskom leasingu, bruto	658.443	59,41%	653.336	60,40%	-0,78%
3b)	rezerve za gubitke	19.510	1,76%	25.244	2,33%	29,39%
3c)	odgođeni prihodi po osnovi kamata	97.306	8,78%	95.046	8,79%	-2,32%
3d)	odgođeni prihodi po osnovi naknada	260	0,02%	267	0,02%	2,69%
4.	Potraživanja od supsidijarnih osoba	82.798	7,47%	82.811	7,66%	0,02%
5.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto (5a+5b-5c-5d)	112.670	10,17%	112.039	10,36%	-0,56%
5a)	materijalna i nematerijalna imovina-vlastita sredstva	46.165	4,17%	45.572	4,21%	-1,28%
5b)	materijalna i nematerijalna imovina -operativnog leasinga	97.524	8,80%	99.158	9,17%	1,68%
5c)	ispravka vrijednosti -vlastita sredstva	10.146	0,92%	10.501	0,97%	3,50%
5d)	ispravka vrijednosti-operativni leasing	20.873	1,88%	22.190	2,05%	6,31%
6.	Dugoročne investicije	43.928	3,96%	38.870	3,59%	-11,51%
7.	Ostala aktiva	305.527	27,56%	294.630	27,23%	-3,57%
	UKUPNA AKTIVA (1+2+3+4+5+6+7)	1.108.390	100,00%	1.081.660	100,00%	-2,41%
	PASIVA					
9.	Obveze po uzetim kreditima, neto	1.102.321	99,45%	1.076.502	99,52%	-2,34%
9a)	obveze po kratkoročnim kreditima	48.950	4,42%	61.235	5,66%	25,10%
9b)	obveze po dugoročnim kreditima	1.054.236	95,11%	1.016.342	93,96%	-3,59%
9c)	unaprijed plaćeni troškovi i naknada	865	0,08%	1.075	0,10%	24,28%
10.	Ostale obveze	25.372	2,29%	27.605	2,55%	8,80%
	UKUPNO OBVEZE	1.127.693	101,74%	1.104.107*	102,07*	-2,09%
11.	Temeljni kapital	72.555	6,55%	57.852	5,35%	-20,26%
12.	Rezerve	3.424	0,31%	2.023	0,19%	-40,92%
13.	Akumulirana dobit/gubitak	-95.282	-8,60%	-82.322	-7,61%	-13,60%
	UKUPNO KAPITAL	-19.303	-1,74%	-22.447	-2,08%	16,29%
	UKUPNO PASIVA	1.108.390	100,00%	1.081.660	100,00%	-2,41%

*Napomena: iskazane ukupne obveze su veće od ukupne pasive uslijed negativne vrijednosti ukupnog kapitala.

Prilog 6. Osnovni pokazatelji poslovanja

OSNOVNI POKAZATELJI POSLOVANJA	31.12.2010	31.3.2011
Aktiva po zaposlenom (000 KM)	4.580	4.583
Ukupne obveze prema ukupnom kapitalu	- 58,53	- 49,19
Ukupne obveze prema temeljnom kapitalu	15,54	19,09

OSNOVNI POKAZATELJI POSLOVANJA	31.3.2010	31.3.2011
CIR (Omjer troškova i prihoda)*	65,08%	73,24%
Omjer troškova rezerviranja i prosječne aktive	6,21%	1,73%

* *Napomena: u troškove nisu uključeni troškovi rezervacija.*

Prilog 7. Konsolidirana bilanca uspjeha (u 000 KM)

Red. broj	OPIS	1.1.2010 - 31.3.2010		1.1.2011-31.3.2011		% rasta 31.3.2011/ 31.3.2010
		Iznos (000 KM)	% u ukupnim prihodima	Iznos (000 KM)	% u ukupnim prihodima	
	FINANCIJSKI PRIHODI I RASHODI					
1.	Prihodi od kamata	26.923	69%	17.971	60%	-33%
2.	Rashodi po kamatama	11.289	29%	9.731	32%	-14%
3.	Neto prihodi od kamata	15.634	40%	8.240	27%	-47%
	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi	12.128	31%	12.161	40%	0%
5.	Operativni rashodi	14.126	36%	12.337	41%	-13%
5a)	troškovi plaća i doprinosa	2.648	7%	2.770	9%	5%
5b)	troškovi poslovnog prostora	3.662	9%	4.094	14%	12%
5c)	ostali operativni troškovi	7.816	20%	5.473	18%	-30%
6.	Troškovi rezervi za gubitke	78.267	200%	18.938	63%	-76%
7.	Dobit prije poreza	-64.631	-166%	-10.874	-36%	-83%
8.	Porez na dobit		0%	68	0%	-
9.	Neto dobit	-64.631	-166%	-10.942	-36%	-83%

Prilog 8. Rangiranje bilančne sume

31.12.2010					31.3.2011					Indeks bilančne sume
Rang	Leasing društvo	Bilančna suma (000 KM)	Učešće 2010.	Kumul. učešće	Rang	Leasing društvo	Bilančna suma (000 KM)	Učešće 2011.	Kumul. učešće	
1.	Hypo Alpe-Adria-Leasing d.o.o.	366.900	33,10%	33,10%	1.	Hypo Alpe-Adria-Leasing d.o.o.	334.618	30,94%	30,94%	91
2.	Raiffeisen Leasing d.o.o.	229.030	20,66%	53,77%	2.	Raiffeisen Leasing d.o.o.	228.582	21,13%	52,07%	100
3.	UniCredit Leasing doo	178.336	16,09%	69,86%	3.	UniCredit Leasing doo	178.726	16,52%	68,59%	100
4.	VB Leasing d.o.o.	105.273	9,50%	79,35%	4.	VB Leasing d.o.o.	105.229	9,73%	78,32%	100
5.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	81.003	7,31%	86,66%	5.	NLB Leasing d.o.o. Sarajevo	86.535	8,00%	86,33%	107
6.	Asa Aleasing d.o.o.	72.319	6,52%	93,19%	6.	Asa Aleasing d.o.o.	71.311	6,59%	92,91%	99
7.	S-Leasing d.o.o. Sarajevo	46.006	4,15%	97,34%	7.	S-Leasing d.o.o. Sarajevo	47.691	4,41%	97,33%	104
8.	Euroleasing d.d. Mostar	29.523	2,67%	100,00%	8.	Euroleasing d.d. Mostar	28.967	2,68%	100,00%	98
UKUPNO		1.108.390	100%		UKUPNO		1.081.659	100,00%		98